

ที่ กท ๐๓๑๗.๕/กศ

มหาวิทยาลัยบูรพา	01760
วันที่.....	17 ก.พ. 2564
ชั้นที่.....	12.02
เวลา.....	...

ศูนย์ศึกษาฯทศศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศไทย
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑/๒๕๖๔

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง หัวง ๑ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔

ศูนย์ศึกษาฯทศศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศไทย ได้จัดทำเอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑/๒๕๖๔ หัวง ๑ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่อง ทิศทางการเป็นประธาน “อาเซียน” ของบруไน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปได้ดังนี้

๑. บруไนได้รับมอบตำแหน่งประธานอาเซียน ๒๐๒๑ จากเวียดนาม ท่ามกลางภาวะความท้าทายจากสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ทั้งปัญหาจากเศรษฐกิจ สังคม และภัยจากโรคระบาด ประเทศไทย และกองทัพในฐานะเป็นสมาชิกอาเซียนและเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาค จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสำหรับทิศทางการดำเนินนโยบายของบруไนในฐานะประธานอาเซียน

๒. สมเด็จพระราชาธิบดี 陛下 ทรงเผยแพร่แนวคิดหลักในการทำหน้าที่ประธานอาเซียนปี ๒๐๒๑ ได้แก่ “We Care, We Prepare, We Prosper” เน้นความสำคัญ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) ความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพลเมืองอาเซียนร่วมกัน ๒) การเตรียมพร้อมสำหรับโอกาสและความท้าทายในอนาคต และ ๓) การสร้างความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันในฐานะภูมิภาคที่เป็นเอกภาพ

๓. ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นประธานอาเซียน เนื่องจากมีศักยภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจและประสบการณ์ในการเป็นประธานอาเซียนครั้งก่อนหน้า จึงมีความพร้อมในการทำหน้าที่ประธานอาเซียน โดยเน้นให้ความสำคัญในเรื่อง ๑) “We Care” ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือ เรื่องวัคซีน ผลกระทบของโควิด-๑๙ ๒) “We Prepare” เป็นการเตรียมความพร้อมทำให้ภูมิภาคอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์โดยยึดมั่น ต่อกฎหมายระหว่างประเทศและกฎเกณฑ์พหุภาคี และ ๓) “We Prosper” เป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจ ซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขัน

๔. กองทัพควรเตรียมการเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของบруไนในการเป็นประธานอาเซียน ได้แก่ ๑) การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลเพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ๒) กองทัพควรสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหา การรับมือกับวิกฤตโควิด-๑๙ ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการบรรเทาภัยพิบัติ (HADR) และ ๓) ผลักดันให้หน่วยงานด้านความมั่นคงของอาเซียนร่วมกันเตรียมความพร้อมสำหรับรับมือกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น โดрон หุ่นยนต์ และ AI รวมทั้งความปลอดภัยทางไซเบอร์ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พันเอก

(ประเทือง บิยะโพธิ)

กองภูมิภาคศึกษา
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๖

รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาฯทศศาสตร์ ทำการแทน
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาฯทศศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศไทย

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม

ด้วย ศูนย์ศึกษาฯศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เอกสารวิเคราะห์

สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑/๒๕๖๔ หัวข้อ ๑ - ๓๑ มกราคม

๒๕๖๔ เรื่อง ทิศทางการเป็นประธาน “อาเซียน” ของบุรีรัตน์

จึงเรียนมาเพื่อ

๑. เพื่อโปรดทราบ
๒. เก็บรวบรวมให้ทราบทั่วไปและสามารถดาวน์โหลดหนังสือได้ที่

<https://docshare.buu.ac.th>

ผู้ลงนาม:
๑ ๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ /๙๙,๕๗๘๘

๑ ๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ ๐๗.๗๖๗

ดำเนินการตามเสนอ

๑ ๙ พ.ศ. ๒๕๖๔

ทิศทางการเป็นประธาน "อาเซียน" ของบรูไน

ตามบทบัญญัติของกฎบัตรอาเซียน "ประธานอาเซียน" เป็นตำแหน่งสูงสุดของอาเซียน ดำรงตำแหน่งประจำ ๑ ปี ตำแหน่งประธานอาเซียนจะหมุนเวียนกันในประเทศสมาชิกตามลำดับตัวอักษรซึ่งกำหนดโดยนับตามปีปฏิทินตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม เป็นประจำทุกปี โดยประธานอาเซียนมีบทบาทในการส่งเสริมเพิ่มพูนผลประโยชน์และความเป็นอยู่ที่ดีของอาเซียน รวมถึงความพยายามในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการริเริ่มทางนโยบาย การประสานงาน ฉันทามติ และความร่วมมือ โดยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๐๒๐ บรูไนได้รับมอบตำแหน่งประธานอาเซียน ๒๐๒๑ จากเวียดนามเป็นที่เรียบร้อย ท่ามกลางภาวะความท้าทายจากสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ทั้งปัญหาจากเศรษฐกิจ สังคม และภัยจากโรคระบาด ประเทศไทยและกองทัพในฐานะเป็นสมาชิกอาเซียนและเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาค จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสำหรับทิศทางการดำเนินนโยบายของบรูไนในฐานะประธานอาเซียนปี ๒๐๒๑

ข้อมูลทั่วไป บรูไน (Brunei) หรือ เนการาบรูไนดารุส ชาลาม (Negara Brunei Darussalam) ตั้งอยู่ที่เกาะบอร์เนียวซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะ และมีความยาวชายฝั่งทะเลรวม ๑๖๑ กิโลเมตร โดยครอบคลุมพื้นที่ ๕,๗๖๕ ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ทำให้รายได้หลักของบรูไน มาจากการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยสามารถผลิตก๊าซธรรมชาติได้มากเป็นอันดับ ๔ ของโลก ถึงแม่บรูไนจะเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กเป็นอันดับที่ ๒ ของกลุ่มสมาชิกอาเซียน แต่กลับมีรายได้ประชากรต่อหัว (Income per Capita) สูงเป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มสมาชิกอาเซียน ประเทศบรูไนได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนลำดับที่ ๖ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๗ ในด้านบทบาทการเป็นประธานอาเซียน ประเทศบรูไนได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๗ ในปี ๒๕๕๕ และการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๒ และ ๒๓ ในปี ๒๕๖๖

สำหรับความคืบหน้าล่าสุด ประเทศบรูไนได้รับมอบตำแหน่งประธานอาเซียน ๒๐๒๑ จากเวียดนามเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๐๒๐ โดยสมเด็จพระราชินี อัลจุนี อัล沙่านล โบลเกียห์ มูอิซซัดดิน วัดเดลาห์ สมเด็จพระราชินีบดีแห่งบรูไน ทรงเผยแพร่คำ叮嘱ให้กับประธานอาเซียนปี ๒๐๒๑ ได้แก่ "We Care, We Prepare, We Prosper"

เน้นให้ความสำคัญ ๓ ประการดังนี้ ๑) ความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพลเมืองอาเซียนร่วมกัน (Caring for our people and each other's well-being) ๒) การเตรียมพร้อมสำหรับโอกาสและความท้าทายในอนาคต (Preparing for future opportunities and challenges) และ ๓) การสร้างความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันในฐานะภูมิภาคที่เป็นเอกภาพ (Prospering together as a unified region) พร้อมระบุว่าจะเดินหน้าسانต่อการดำเนินงานในฐานะประธานอาเซียนของเวียดนาม เพื่อฟื้นฟูผลกระทบของภูมิภาคจากปัญหา COVID-๑๙ อีกทั้งยังเลื่อนความสำคัญของประเทศคู่เจ้าของอาเซียนที่จะช่วยส่งเสริมแผนงานตามวิสัยทัศน์อาเซียนภายในหลังปี พ.ศ. ๒๕๖๘ (ASEAN's post-2025 vision)

ต่อมาเมื่อ ๒ ธ.ค.๖๓ Dato Erywan Pehin Yusof รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศบรูไน ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมโดยอธิบายหัวข้อเรื่อง "We Care, We Prepare, We Prosper" ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นย้ำการแสวงหาร่วมกันของอาเซียนในการพัฒนาความมุ่งมั่นตั้งใจและการดำเนินชีวิตของประชาชนและเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่อาเซียนจะต้องทำงานร่วมกัน โดยอธิบายถึงความสำคัญ ๓ ประการดังนี้ ๑) ใช้ประโยชน์จากลักษณะของอาเซียนที่มีความห่วงใยกัน (Harness the Caring Nature of ASEAN) ซึ่งเป้าหมายหลักในปี ๒๕๖๖ คือเรื่องวัสดุและอาเซียนจะต้อง

ตราสัญลักษณ์
ประธานอาเซียน ปี ๖๔

We Care, We Prepare,
We Prosper

ทำงานร่วมกับหุ้นส่วนอย่างจังจั่ง ๒) เตรียมความพร้อมอาเซียนสำหรับอนาคต (Prepare ASEAN for the Future) โดยอาเซียนจำเป็นต้องทำให้ภูมิภาคอยู่ภายใต้กฎหมายโดยมีต่อรองในด้านเศรษฐกิจที่อาเซียนดำเนินการกับประเทศคู่เจรจา หรือกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ส่งผลให้อาเซียนได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างไร้กัมม์ เนื่องจากสินค้าของอาเซียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน ดังนั้นจึงมีความท้าทายในการแสวงหาจุดร่วมในการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

มาซิกอาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเศรษฐกิจซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขัน

บทวิเคราะห์

ศักยภาพบูรณาการในประเทศไทยในอีกไม่ถ้วนศักยภาพในการเป็นประธานอาเซียน เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกภาพ แม่บูรณาการในประเทศที่มีขนาดเล็กแต่กลับมีรายได้ประชากรต่อหัวสูงเป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มสมาชิกอาเซียน และประเทศไทยในผ่านการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๗ และการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๒ บรูไนจึงมีศักยภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจและประสบการณ์ในการเป็นประธานอาเซียนครั้งก่อนหน้า จึงมีความพร้อมในการทำหน้าที่ประธานอาเซียนในการส่งเสริมเพิ่มพูนผลประโยชน์ของอาเซียน ในการประสานงานฉันทามติและความร่วมมือ

เริ่มในการขับเคลื่อนของบูรณาการใน การเป็นประธานอาเซียน คือ We Care, We Prepare, We Prosper โดยเน้นให้ความสำคัญในเรื่อง ๑) "We Care" ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือเรื่องวัคซีน และอาเซียนต้องทำงานร่วมกับหุ้นส่วนอย่างจังจั่ง ประเด็นนี้นับว่ามีความสำคัญ เนื่องจากอาเซียนจะต้องดำเนินการเพื่อให้ภูมิภาคฟื้นตัวอย่างรวดเร็วร่วมกัน จากผลกระทบของโควิด-๑๙ โดยสามารถเข้าถึงวัคซีนที่ปลอดภัยในราคาที่เหมาะสม การร่วมกันผลักดันของเชียงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และทำให้เศรษฐกิจของอาเซียนสามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ๒) "We Prepare" เป็นการเตรียมความพร้อมของอาเซียนสำหรับอนาคต โดยอาเซียนจำเป็นต้องทำให้ภูมิภาคอยู่ภายใต้กฎหมายโดยมีต่อรองในด้านเศรษฐกิจต่างๆ ส่งผลให้อาเซียนได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืนในภูมิภาค โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กแต่กลับมีรายได้ประชากรต่อหัวสูงเป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มสมาชิกอาเซียน จึงมีความท้าทายของอาเซียน เนื่องจากภูมิภาคมีความหลากหลายในเรื่อง เช่น ภาษา วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมในประเด็นนี้นับว่าเป็นการสร้างความเป็นเอกภาพในอาเซียนให้มีความแข็งแกร่งมากขึ้น และ ๓) "We Prosper" เป็นการสร้างโอกาสและเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนในภูมิภาค โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กแต่กลับมีรายได้ประชากรต่อหัวสูงเป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มสมาชิกอาเซียน จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเศรษฐกิจซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขัน ประเด็นนี้เป็นประเด็น

สำคัญสำหรับอาเซียน ที่จะทำให้ภูมิภาคสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองในด้านเศรษฐกิจที่อาเซียนดำเนินการกับประเทศคู่เจรจา หรือกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ส่งผลให้อาเซียนได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างไร้กัมม์ เนื่องจากสินค้าของอาเซียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน ดังนั้นจึงมีความท้าทายในการแสวงหาจุดร่วมในการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

อนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ขณะที่ประเทศไทยในเป็นประธานอาเซียน ในส่วนของความร่วมมือของกองทัพนั้นมีการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศไทยเจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting Plus: ADMM-Plus) ซึ่งไทยเป็นประธานร่วมคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงทางทะเล (Experts' Working Group on Maritime Security) ดังนั้นประเทศไทยได้แก่การเตรียมการ เพื่อให้สอดคล้องกับธีมการดำเนินงานของบูรณาการในประเทศไทยเป็นประธานอาเซียน ได้แก่

๑) การส่งเสริมความมั่นคงทางทะเลเพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของอาเซียน โดยเน้นสร้างความร่วมมือกับนานาประเทศ และมีอาเซียนเป็นแกนกลาง สนับสนุนกฎกติกาทางทะเลของสหประชาชาติ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางทะเลอย่างสันติวิธี

๒) ส่งเสริมและเปลี่ยนประสบการณ์กับสมาชิกอาเซียนในการใช้กำลังพลของกองทัพสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหาการรับมือกับวิกฤตโควิด-๑๙ เพื่อนำไปเป็นบทเรียนในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการบรรเทาภัยพิบัติ (HADR) และการแพทย์ทหาร (Military Medicine)

๓) ผลักดันให้หน่วยงานด้านความมั่นคงของอาเซียนร่วมกันเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือกับเทคโนโลยีใหม่ (Emerging Technology) ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น โดรน หุ่นยนต์ และ AI รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในเรื่องความปลอดภัยทางไซเบอร์ด้วย

ข้อมูลอ้างอิง

- <http://asean.dla.go.th/public/article.do?lv2Index=6&lang=th&randomChairmanship-2021-we-care-we-prepare-we-prosper/>
- https://www.nia.go.th/niaweb59/default_TH.asp
- <https://www.iseas.edu.sg/media/event-highlights/the-22nd-asean-lecture-on-brunei-darussalam-asian>
- <https://www.mod.go.th/File/policymod-64.aspx>
- [http://project-wre.eng.chula.ac.th/watercu_eng/sites/default/files/lecture%20intro%20202112681%20materials/7%20ASEAN%20Disaster%20Response.pdf](http://project-wre.eng.chula.ac.th/watercu_eng/sites/default/files/lecture%20intro%20202112681%20materials/7%20ASEAN%20Disaster%20Response%20-%20Introduction%20to%20ASEAN%20Disaster%20Response.pdf)

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus ก្នុងสังข์คิดเห็นของท่านนายัง คณบดีผู้จัดทำ (ศศย. สปท.) T/F : ๐ ๒๒๒๕ ๕๗๗๕ - ๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม/เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

☐ การเมือง	☐ เศรษฐกิจ	☐ สังคม	☐ วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี	☐ การทหาร	☐ พลังงาน/สิ่งแวดล้อม

อีก ๑

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

